

Қудачилик алоқалари (биринчи мақола)

17:45 / 31.08.2019 3482

«Никоҳ» деб аталган муқаддас алоқа фақат келин ва куёвнинг икковлари ўртасидаги робитадангина иборат эмас. Балки бу робита уларнинг ортида турган ота-оналари, оила аъзолари ва қавму қариндошларини ҳам ўз ичига олади. Никоҳнинг **жамият** аъзолари орасидаги алоқаларни мустаҳкамлашга қиладиган катта хизмати ҳам ана шунда. Келин ва куёв сабабидан уларнинг оила аъзолари, уруғлари ва қариндошлари ҳам қудачилик асосида яқинлашадилар. Шунинг учун ҳам Исломда қудачилик алоқаларига алоҳида эътибор берилган ва унинг аҳамияти қайта-қайта таъкидланган ҳамда бу ҳақда шариатга керакли ҳукмлар киритилган.

Аллоҳ таоло Қуръони каримда шундай марҳамат қилади:

فَلْيُرَ رَبُّكَ وَكَانَ وَصِيهًا نَسَبًا فَجَعَلَهُ بَشَرًا مِّنَ الْمَاءِ مِمَّنْ خَلَقَ الَّذِي وَهُوَ

Ушбу ривоятда ҳазрати Усмон розияллоҳу анҳу ўзларининг умрлари бўйи эришган энг аҳамиятли ва шарафли мақомлари ичида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга куёв бўлганларини ҳам таъкидламоқдалар.

سُبْسَأَنَّ أَدِيْرًا أَوْ سَابَعَنَّهُ لَلدَّبَعِ نَبِيَّ لَعْنَةُ عَمَسٍ: لَأَقْرَعِي زَبَنَنْبَ رَمْعًا نَعْمَ لَسُو هِي لَعَلَّ لَوَسَّرَ رَوْصُهُ نِإْفٍ هُبْسَتِ أَلْ، أَلَمْ يَلْ لَأَقْفَ عَيْ وَأَعْمَ لَلْخُ نَبْرُكَبُ وَبَأْ هَاوْرَ

Умар ибн Базийъдан ривоят қилинади:

«Мен Муовияни сўкмоқчи бўлганимда Али ибн Абдуллоҳ ибн Аббос: «Шошма! Уни сўкма! Чунки у Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг қайноғаси» – деди».

Абу Бакр ибн Хилол ривоят қилган.

Бундан қайноғаларнинг ва уларга ўхшаш қуда тараф вакилларининг ҳам ўзига яраша ҳурмати борлиги келиб чиқади.

Қудачилик алоқалари бутун бошли халқларга шараф ва ҳурмат боиси бўлишини эса, қуйидагилардан билиб оламиз.

مُكِّنْ لَأَقْ مَلَسُو هِي لَعَلَّ لَوَسَّرَ رَوْصُهُ نِإْفٍ هُبْسَتِ أَلْ، أَلَمْ يَلْ لَأَقْفَ عَيْ وَأَعْمَ لَلْخُ نَبْرُكَبُ وَبَأْ هَاوْرَ... أَرْوَصَوَّ مَدَلْ لَأَقْ وَأَمْ حَرَوَّ مَدْمُ هَلْ نِإْفٍ، أَوْلْ أَلْ

Абу Зарр розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Сизлар, албатта, Мисрни фатҳ қилурсизлар. У қийрот зикр қилинадиган ердир. Қачон уни фатҳ қилсангиз, аҳлига яхшилик қилингиз. Уларнинг зимма ва қариндошлик ҳақлари бор ёки зимма ва қудачилик ҳақлари бор...» дедилар.

Муслим ривоят қилган.

Ушбу ҳадиси шариф Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг сон-саноксиз мўъжизаларидан биридир. У зот унда келажакда бўладиган ҳодисалар ҳақида хабар бермоқдалар. Шу билан бирга, ўша ҳодиса юзага чиққанда қилиниши лозим бўлган иш тўғрисида кўрсатма ҳам бермоқдалар. Дарҳақиқат, бу гаплар юзага чиқди ва саҳобалар бу ҳадисдаги Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг кўрсатмаларига

амал ҳам қилдилар. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобаларга берган кўрсатмалари қудачилик ҳурматидан бутун бошли бир халққа яхшилик қилиш эди.

Уламоларимиз ушбу ҳадиси шарифнинг охиридаги «Чунки уларнинг ҳурмат-ҳақлари ва қариндошликлари бор ёки ҳурмат-ҳақлари ва қудачиликлари бор» жумласига алоҳида эътибор берадилар.

Бир гуруҳ **уламолар**, ҳадисдаги «қариндошлик» ҳурматидан Иброҳим алайҳиссаломнинг кичик аёллари Биби Ҳожар онамизнинг ҳурматлари ирода қилинган, дейдилар. Биби Ҳожар онамизнинг қиссалари қуйидагича:

Аллоҳ таолонинг улул-азм Пайғамбарларидан бўлмиш Иброҳим алайҳиссалом жуфти ҳалоллари Сора онамиз билан узоқ ҳаёт кечирдилар. Уларнинг ҳаёти Аллоҳ таоло ва дин йўлида кураш билан ўтди. Фарзанд кўрмадилар. Қариб қолганларига қарамай, кофир қавмлар у зотни тинч қўймаганликлари сабабли, она ватанлари Фаластинни тарк этиб, аёллари билан бирга Мисрга кетишга мажбур бўлдилар. Ўша вақтдаги Миср подшоҳи у зот ҳақида турли гаплар борлигини эшитиб, ҳузурига чорлатди.

(Давоми бор)

«Бахтиёр оила» китобидан